

LỒNG GHÉP GIÁO DỤC MÔI TRƯỜNG VÀO MỘT SỐ TIẾT HỌC TRONG CHƯƠNG 1 MÔN CÔNG NGHỆ 10

“Ô nhiễm môi trường” ,”Biến đổi khí hậu” là những thuật ngữ được nhắc đến nhiều trên các phương tiện truyền thông ,là vấn đề chung mà mọi người đang quan tâm nhất hiện nay.Băng ở hai đầu cực của trái đất đang tan nhanh làm nước biển ngày càng dâng cao,lũ lụt ,hạn hán ngày càng liên miên.Đi kèm với thiên tai là dịch bệnh đang hoành hành,tất cả các vấn đề đó con người đang phải hứng chịu.Vì vậy bảo vệ môi trường ,chống biến đổi khí hậu,chống lây lan dịch bệnh đang là vấn đề đáng quan tâm của toàn thể nhân loại .Trong đó có Việt Nam ,đặc biệt là giáo dục bảo vệ môi trường cho thế hệ trẻ được quan tâm hàng đầu.

Hiện nay trong đổi mới phương pháp dạy học có song hành lồng ghép giáo dục bảo vệ môi trường ,giáo dục kĩ năng sống cho học sinh.Trong đó lồng ghép giáo dục bảo vệ môi trường có thể đang thực hiện trong nhiều môn học như: Sinh học ,Địa lí ,Hóa học .giáo dục công dân,Công nghệViệc giáo dục cho học sinh ý thức bảo vệ môi trường phải luôn được thực hiện thường xuyên mọi lúc ,mọi nơi. Môn Công Nghệ là một môn học gắn liền với thực tiễn ,các ứng dụng của khoa học công nghệ .

Chương I của sách giáo khoa công nghệ 10 có nội dung liên quan mật thiết với kiến thức về môi trường và sức khỏe.Là các kiến thức về giống cây trồng ,phân bón ,bảo vệ cây trồng .Đây là những nội dung thực tiễn gắn liền với các vấn đề liên quan đến ô nhiễm môi trường hoặc chống ô nhiễm môi trường..Có những bài học còn giúp học sinh tìm ra nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường và các biện pháp hạn chế vì vậy có hiệu quả cao trong giáo dục ý thức bảo vệ môi trường.. Việc lồng ghép giáo dục môi trường còn làm tăng hứng thú của học sinh trong giờ học ,giảm sự nhàm chán ,xem thường bộ môn .

Khi áp dụng lồng ghép giáo dục môi trường có thể thực hiện theo từng bài học ,theo một số cách như sau:

1. Sử dụng hệ thống câu hỏi:

-Bài 9“**Biện pháp cải tạo và sử dụng đất xám bạc màu ,đất xói mòn mạnh trơ sỏi đá**”.Đây là bài học có nội dung chính là biện pháp cải tạo và sử dụng hai loại đất xấu nhưng trong mục I có tác dụng trực tiếp đến giáo dục môi trường.

Mục I câu hỏi 1 :Nguyên nhân nào dẫn đến đất xám bạc màu?

Trả lời:Do tập quán canh tác lạc hậu (đốt rừng làm nương rẫy),do địa hình dốc thoải độ che phủ ít.

Hỏi2 : Đất xám bạc màu có đặc điểm gì?

Trả lời :Nghèo dinh dưỡng ,nghèo mùn,đất khô, đất chua ,tầng canh tác mỏng.

Mục II câu hỏi 1 :Hậu quả của xói mòn đất?

Trả lời:Làm sạt lở đất ,mất đất sản xuất ,đất ở,gây ảnh hưởng đến các công trình giao thông ,thủy lợi...

Câu hỏi 2: Em hãy nêu các biện pháp hạn chế xói mòn đất?

Trả lời:Trồng cây thành băng dải,bảo vệ rừng đầu nguồn ,canh tác theo đường đồng mức để giữ đất ,giữ nước.

Qua hệ thống nội dung đó sẽ có tác dụng giáo dục ý thức bảo vệ rừng ,bảo vệ cây xanh trong trường học và ý thức bảo vệ môi trường trong lao động sản xuất ở tại địa phương.

-Bài “**Phòng trừ tổng hợp dịch hại cây trồng**”

Trong nội dung của bài này khi dạy phầnIII mục 3 biện pháp hóa học phòng trừ sâu bệnh hại giáo viên có thể hỏi :Biện pháp hóa học có ưu và nhược điểm gì?

Trả lời: Tiêu diệt sâu hại nhanh nhất nhưng tiêu diệt luôn cả những sinh vật khác trên đồng ruộng vì vậy làm mất cân bằng sinh thái.

-Bài “ảnh hưởng của thuốc hóa học bảo vệ thực vật đến quần thể sinh vật và môi trường.

Ở mục I giáo viên hỏi câu 1 :Tại sao thuốc hóa học có ảnh hưởng xấu đến quần thể sinh vật và môi trường?

Trả lời :Do thuốc hóa học có phổ độc rộng lại được sử dụng linh động với nồng độ và tổng lượng ngày càng cao.

Câu hỏi 2.Thuốc hóa học gây ảnh hưởng như thế nào đến quần thể sinh vật?

Trả lời:-Gây cháy lá ,táp lá làm giảm sự sinh trưởng và phát triển của thực vật.

-Tiêu diệt luôn cả những sinh vật có ích trên đồng ruộng.

-Làm xuất hiện các quần thể dịch hại kháng thuốc.

Ở mục II câu hỏi :Thuốc hóa học gây ảnh hưởng như thế nào đến môi trường và con người?

Trả lời:-Gây ô nhiễm môi trường đất, nước ,không khí .

-Gây tích lũy trong nông sản làm ô nhiễm nông sản.

- Gây ngộ độc cho con người hoặc các bệnh hiểm nghèo cho con người khi sống trong môi trường bị nhiễm độc hoặc sử dụng thực phẩm có dư lượng thuốc hóa học bảo vệ thực vật

Ở mục III câu hỏi :.Nên sử dụng thuốc hóa học như thế nào để hạn chế ảnh hưởng xấu ?

Trả lời :Chỉ sử dụng khi dịch hại tới ngưỡng gây hại mạnh.Sử dụng các loại thuốc có tính chọn lọc cao ,phân hủy nhanh trong môi trường.Sử dụng đúng lúc ,đúng nồng độ ,liều lượng.Thực hiện đúng các quy định về đảm bảo vệ sinh môi trường và an toàn trong lao động.

- Bài “**Sử dụng chế phẩm sinh học bảo vệ cây trồng**”. ở phần giới thiệu giáo viên có thể

Hỏi:Chế phẩm sinh học có ưu điểm gì?

Trả lời:-Tiêu diệt sâu bệnh có chọn lọc .Không gây độc cho con người và các sinh vật khác.Không ảnh hưởng đến môi trường.

- Bài “**Đặc điểm tính chất và kĩ thuật sử dụng các loại phân bón thường dùng**”

Ở mục II –Đặc điểm ,tính chất của một số loại phân bón. Câu hỏi:Sử dụng nhiều phân bón hóa học có ảnh hưởng gì cho đất ?Trả lời:Làm chua đất, làm đất nhanh bị thoái hóa.Vì vậy giáo viên có thể giúp học sinh có ý thức hơn trong bảo vệ tài nguyên đất bằng biện pháp sử dụng phân bón hợp lí đặc biệt là tăng cường phân bón hữu cơ ,phân bón vi sinh vật hạn chế phân bón hóa học.

- Bài “**Một số tính chất của đất trồng**”. Bảo vệ tài nguyên đất cũng là vấn đề đáng quan tâm nhằm mục đích nâng cao năng suất cây trồng và làm giảm nguy cơ gây suy thoái đất trồng ,giảm diện tích đất sản xuất vì vậy ở mục III giáo viên có thể hỏi:

Nêu các việc làm của con người làm giảm độ phì nhiêu và tăng độ phì nhiêu của đất?

Trả lời: + Biện pháp làm tăng độ phì nhiêu của đất:Phơi ải đất,nuôi bèo hoa dâu ,trồng cây làm phân xanh ,làm thủy lợi.

+ Việc làm gây ảnh hưởng đến độ phì nhiêu :chặt phá rừng,bón phân không hợp lí,sử dụng thuốc hóa học nhiều...

2.Sử dụng phương tiện trực quan .

Sử dụng phương tiện trực quan có tác dụng cao trong khắc sâu kiến thức cho học sinh và có ý nghĩa giáo dục bảo vệ môi trường tích cực.Phương tiện trực quan được sử dụng trong dạy học chủ yếu là tranh ảnh,băng đĩa...Khi tiến hành giảng dạy giáo viên phải kết hợp cho học sinh quan sát và sử dụng các câu hỏi phù hợp để khai thác nội dung bài học và các kiến thức liên quan đến giáo dục môi trường

-Sử dụng tranh ảnh minh họa

3.Lồng ghép giáo dục môi trường thông qua các bài thực hành, ngoại khóa.

Thực hành ,ngoại khóa là một phần khá quan trọng trong nội dung của chương I Công nghệ 10 vì vậy giáo viên kết hợp giáo dục môi trường thường có hiệu quả cao .Mặt khác đánh giá được kết quả giáo dục môi trường ngay trong tiết học hoặc sau tiết học.Ngay khi mới vào phòng

thực hành học sinh đã được hướng dẫn về các nội quy của phòng học và hình thành các thói quen tốt trong đó có ý thức bảo vệ môi trường học đường.

Ví dụ trong bài thực hành “Pha chế dung dịch bốc đờ phòng trừ nấm hại”

Học sinh có ý thức tổ chức kỉ luật trong thực hành, pha chế đúng cách để đảm bảo an toàn, Sau khi pha chế xong đờ đúng vị trí quy định, không đổ trực tiếp ra môi trường, không làm giầy bẩn lên bàn ghế, phòng học.

Ví dụ bài “Xác định độ chua của đất”

-Học sinh pha chế, sử dụng hóa chất đúng cách, đảm bảo trật tự, có dụng cụ bảo hộ, không gây ồn ào trong phòng thực hành. Khi thực hành xong vệ sinh súc rửa dụng cụ, phòng học theo quy định.

Để công tác dục ý thức bảo vệ môi trường trong nhà trường mang lại hiệu quả cũng như nâng cao ý thức học tập của học sinh đối với các môn không thi tốt nghiệp, đại học. Do đó trong nội dung bài viết này tôi muốn đưa ra một vài ý kiến về lồng ghép giáo dục môi trường trong chương 1 môn Công nghệ 10, kết quả sau khi tôi áp dụng vào tiết học tôi thấy thái độ, ý thức học tập của học sinh tốt hơn đặc biệt là những hành động được thực hiện nhiều như: vệ sinh lớp học, tiết kiệm nước trong giờ thực hành; tắt quạt, điện sáng sau khi ra khỏi phòng để chào cờ hoặc học tại các phòng học chung (những việc này thường chỉ làm khi kết thúc buổi học).

Tóm lại việc lồng ghép nội dung giáo dục môi trường trong môn Công nghệ 10 là cần thiết và đúng yêu cầu đổi mới trong dạy học. Tôi rất mong nhận được sự góp ý của các thầy cô và đồng nghiệp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Ngày môi trường thế giới-Huỳnh Công Minh-NXB giáo dục.
2. Tích hợp giáo dục biến đổi khí hậu ở đới ven bờ các tỉnh duyên hải miền Trung-Biên Văn Minh và Phạm Quang Chính –ĐHSP Huế.
3. Diễn đàn yêu môi trường –Báo điện tử.